

sobota, 18.03.2023

Historia powstania Kalwarii - charakterystycznego zewnętrznego elementu wystroju naszej Bazyliki

Jedynym w swoim rodzaju charakterystycznym elementem zewnętrznej bryły naszego kościoła jest tzw. Kalwaria. Umieszczona jest w dużej i głębokiej niszy, przy prawej stronie elewacji budynku. Wnękę ujmują filary ozdobione stiukami zawierającymi elementy zdobnicze oraz symbole odnoszące się do Ukrzyżowania (tzw. arma Christi). Wewnątrz znajdują się trzy rzeźby: Chrystus na krzyżu oraz dobry i zły łotr. Obszerna perspektywa pozwala, wg przypuszczeń K. Borkowskiego sądzić, iż pierwotnie grupa Ukrzyżowania była bardziej rozbudowana. Przy krzyżu początkowo mogły być ustawione jeszcze rzeźby: Matki Boskiej, św. Jana Ewangelisty, być może jeszcze św. Marii Magdaleny czy nawet św. Longina.

Kalwaria powstała w 1744 r. obok niej umieszczony był od 1712 r. Ogrójec. Zlokalizowany był najprawdopodobniej od strony ul. Garbarskiej, po prawej stronie Kalwarii. Bardzo możliwe, że obecny Ogrójec umieszczony na krużgankach naszego klasztoru pochodzi właśnie stamtąd.

Prace budowlane przed Kalwarią w roku 2014 odkryły kamienne fragmenty zabudowy, który najprawdopodobniej był fundamentem małego budynku, który widoczny jest na rysunku Walerego Eljasza-Radzikowskiego z 1883 r. - to prawdopodobnie tam znajdował się wzmiankowany Ogrójec - ten rysunek zamieszczamy poniżej.

W tle namalowano w 1937 r. widok Jerozolimy, według szkicu malarza Józefa Mehoffera.

Niszę oddziela balustrada tralkowa, charakterystyczna dla XVII w., dawniej znajdował się tu również kamienny klęcznik, który potem przeniesiono przed kaplicę MB Piaskowej, gdzie stoi do dziś. Datę 1887, która znajduje się na bruku należy odnieść do roku przeprowadzanych prac konserwatorskich.

Opracowano na podstawie:

"Na Piasku" nr 4 (477) art. dr Szymon Sutecki - "Kaplica Ukrzyżowania Pańskiego" Rafał Róg, "Karmelici, duch, historia, kultura", Kraków, 1997 "Krzysztofory", Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, nr 39, 2021; dr Szymon Sutecki - "Tassemblerk (na przedmieściu Krakowa) w nowożytnych dokumentach klasztoru Karmelitów"